

botne nočne lučice, teklo je moje pero po papirju včasih do belega dne. In moj ideal? Trudil se je mogoče še desetkrat bolj ko jaz, odgovarjal mi je po dnevi na moja najobskurnejša pisma, katera je v noči porajala fantastična nezmislj. Njegovi svojci so si mislili, kako pridno študira naš Janko, v resnici pa je tudi moral študirati, sestavljati dolga ljubavna pisma za mene.

Žalibog, da vsa krasota in milota le kratek čas trpi, tako tudi moja ljubezen po „Kirdžaliju“ ni bila dolzega obstanka.

Nekega dne, ko poldne zazvoni, pride varuh moj domu, ko ravno k mizi sedemo. Gravitetično potegne iz svojega žepa list, čigar rožnoboja vnanjost se mi je koj sumljiva zdela, pogladi ga po čez, in mi ga pred oči držeč vpraša: „Poznaš li to pisavo?“ Kolikor je bilo v mojem životu krvi, vem da mi je šinila v lice, ker videla sem skrivnost svojo izdano, postavljeno v javnost. Molčala sem, akoravno je bila podpisana „Sara Mihaela“, vender mi vest ni dala lagati, torej sem molče priznala svojo krivdo svoj greh. Z grozovitim „poberi se mi iz pred oči v svojo sobo“ pobrala sem se prav skromno in ponižno, da si sem preje občutila veliko slast do kosila na mizi, sedaj ne bi bila mogla užiti niti najmanje stvarce. Hvaležna sem bila krutemu varuhu za samoto. Minulo je popoldne, noč; drugo jutro stal je voz pred hišo, kateri me je odpeljal domov. Tako minula je moja mladostna idila! Zamrzal mi je „Kirdžali“, ki je bil tolikanj brezbrizen in lahkomišeln, da je zgubil moje pismo sredi dvorišča, kjer ga je moral ravno moj varuh najti. Tak ideal, ki ne zna tajne bolj čuvati, jih niti vreden ni, torej je padel v toliko nemilost pri meni, ko sem ga čez mesec dni prvič videla, s knjigami pod pazduho prihajati ravno proti Schoberjevi prodajalni na glavnem trgu, kjer smo si kupovali „študentenfuter“ za 4 kr. na dan (to je mandeljni z rozinom pomešani), da bi ga bila najraje pogreznila na dno morja, ker žal mi je bilo vsih mojih obširnih listov, kateri so se nahajali v njegovi posesti.

Spomini! Kdo more reči, da niso lepi? Takrat smo smeli čitati vse, „Novice“, „Zoro“, „Brenceljna“, „Jurija s pušo“ prvega in drugega pokolenja, „Obzor“, da še celo „Slovenski Narod“. Takratni škof Vidmar, bog mu daj dobro, nam še ni pošiljal takih pastirskih pisem in listov v katerih bi nam navajal našo dušno pašo in nam prepovedal čitanje najpopularnejših narodnih dnevnikov, kateri so nam baš sedaj neobhodno potrebni za obstanek, dasi bi bil imel ranjki dosti povoda takrat za to, ker ravno v istem času naslikali so mu vsikdar hudomušni abiturijentje na škofijskem hodniku, Uršo s škofovo mitro, in njega s kahalnico v desnici. Čudom se bodete čudili Vi prizadeti od kodi je meni to znano! Ravnali ste res diskretno in tajno, ali igraje, slučajno prišla sem do

marsičesa, kar ravno ni bilo prikrojeno za moje uho. Dunajčanje imajo svoj „Hamor“ in „chic“ in mi „Liublanske srajce“ pa tudi nekaj, kar nas karakterizuje med drugimi narodi, in ravno sedaj v novem stoletju dovoljeno nam je marsikaj secesijonističnega, kar bi sicer nikakor ne bilo umestno spraviti v tisk.

Plavica.

Sivi lasje.

Sivi lasje in dolga bela brada je tradicionalen znak častitljivosti. Zato se obrazuje tako Bog oče, dasi nas katekizem uči, da je duh brez telesa. Zato se tako slikajo stari očaki. Vsakemu se zdi mnogo večja pregreha, ker so zasramovali zlobni židovski paglavci takega starčka Elizeja, in mnogo zaslužnejša kazen, da so jih raztrgali medvedje — kakor ako bi se to primerilo kakemu drugemu možaku s črno brado ali celo brez nje. — Kralj Lear je na odru vedno kot dolgobradi sivi starček, in zato je nehvaležnost njegovih hčera tem odurnejša in groznejša. — In vender sivi lasje in bela brada niso vedno znak starosti, kali še čestitljivosti. Marsikak starček ima še v svojih 70 ali 80 letih črne ali kostanjeve lase in brado, in to po njih naravni barvi, ne po umetnem barvilu, — in marsikak sinček je še v mladeniški ali vsaj najlepši možki dobi. Seveda so to izjeme, vender niso preveč redke, in gotovo vsak čitatelj pozna koga med svojci ali znanci, ki je taka izjema v jednom ali drugem oziru.

V obče velja, da osive lasje polagoma in raztreseno v gotovi starosti, da se vedno bolj množe bele niti na glavi in v bradi in da tekom nekaterih let postane človek siv, pozneje snežnobel. Vzrok temu je, da lasje izgube svoje barvilo. To osivljenje v dobi nad 50 let je pravilno in redno ter se pojavlja pri možu in ženi. A ne pri vsakem sočasno. Pri možu tudi dostikrat ne izgube lasje na glavi in v bradi sočasno svoje barve, večkrat ostanejo jedni ali drugi še dolgo za onimi v prvotni barvi. Obično se meni, da skrbi, duševni in telesni napor povzročajo zgodnjo osivelost. Mnogokrat je to v istini, vender ne velja kot splošno pravilo.

Zlasti v prešlih časih se je o mnogih slučajih trdilo, da so osiveli hipno, kar čez noč, in da je to povzročila kaka velika žalost, grozen strah in smrtna muka. Najbolj znani izgledi so Ludovik Sforza, vojvoda milanski, ki je prišel v oblast svojega sovražnika, francoskega kralja Ludovika; — slavní učenjak Guarino, ko so mu pri vožnji iz Carigrada v Italijo padli v morje njegovi dragoceni rokopisi, in nesrečna kraljica francoska, Marija Antonijela, ko je v ječi izvedela svojo smrtno obsodbo. — Novejši učenjaki pa negirajo važnost, da bi lasje kar hipno osiveli, ter priznajo le možnost, da se to zgodi k večjem v teku nekoliko dnij. Marsikaki slučajji o katerih sporočajo starejši pisci, so gotovo bili nezadostno opazovani.

Znamenita je tudi prirojena osivelost las, ki se razteza le na posamezne šope las v glavi ali bradi, ki so, sredi med črnimi ali rujavimi, sivimi ali belimi. Na dotičnem mestu ne rastejo nikdar drugi nego sivi lasje. Jaz sam sem izpoznal slučajno že precejšnjo število takih „šekcev“. Seveda je to dotičnikom večinoma neprijetno, ker to smatrajo v kazilo lepote, ter je skušajo z barvanjem zakriti. Zanimivo je, da se poroča večkrat o podedljivosti. Tako pripoveduje Berger o rodbini, kjer so imeli oče, njegovi sinovi in hčere — ter očetova sestra in vsi njeni otroci take lise v laseh. — Rizzoli pa navaja slučaj, da je neka deklica imela v kiti dolg bel šop las, in to se je podedovalo v njeni rodbini že skozi 2 stoletji, skozi 6 rodov, kar je bilo določno izpričano.

Vzroki temu še niso dovolj znani. A opazamo isto dostikrat tudi pri živalih z ozirom na njihovo dlako. Vsekako tudi to ni le „*lusus naturae*“ temveč se ravna po strogih naravnih zakonih.

Novice.

— **Osebnosti.** Gospod ravnatelj Fran Raktelj, nadučitelj-voditelj II. deške mestne šole, je stopil prostovoljno v pokoj. — Sodni nadoficial v Mokronogu g. Alojzij Szabathy je imenovan voditeljem zemljiške knjige pri okr. sodišču v Novem mestu. — Katehet na ljubljanskem učiteljskem gospod Anton Keržič je pomaknjen v VIII. činovni razred. — Učiteljica in voditeljica na čipkarski šoli v Idriji gđ. Amalija Korbar je premeščena v Bovec; na njeno mesto pa pride gđ. Ivana Jereb iz Boveca. — Polkovni zdravnik v Klatovem gosp. dr. Vit. Červinka je imenovan okrožnim zdravnikom v Žužemberku.

— **Kuratorij kmetijsko-kemičnega preskuševališča** je sestavljen tako-le: Načelnik deželni glavar Oton pl. Detela; člani: okr. glavar Viljem vit. Laschan deželnovladni svetnik dr. Fr. Zupanc, dež. poslanec Fr. vitez Langer, predsednik trgovske in obrtne zbornice Jos. Lenarčič, dež. odbornik Povše in odvetnik dr. Makso pl. Wurzbach.

— **»Slovenska Šolska Matica«.** Ker se bodo začele društvene knjige za l. 1902 v kratkem tiskati, tako da izidejo vsekako proti koncu tega leta, je treba že zdaj določiti število letošnjih društvenikov „Slov. Šolske Matice“. Zato prosi odbor gg. poverjenike, da vsaj do konca julija t. l. naznanijo odboru svoje člane in pošljejo zanje letnino po 4 krone. — Za letos izda društvo velezanimive knjige: 1) Pedagoški Letopis, 2) Zgodovino (2. snopič) in 3) Učne slike k čitankam. — Razen tega založi Matica: Slovenski jezik. Vadnica za tesno združeni pouk v slovnici, pravopisju in spisju V 5 zvezkih. Spisala H. Schreiner in dr. J. Bezjak. Letos izideta prva dva zvezka. — Obenem se prosi, naj se pošiljajo dopisi administrativne vsebine tajniku, gosp. nadučitelju Fr. Gabršku, denar pa blagajniku, gosp. gimn. ravnatelju Andr. Senekoviču v Ljubljani. — Za l. 1901. izdane knjige je še dobiti pri društvenem odboru.

— **Devet ustanov za kranjske učitelje.** Za l. 1902 je razpisanih šestero ustanov prof. Fr. Metelka za učitelje na Kranjskem po 84 kron in troje ustanov bivšega vrtnarskega društva po 75 kron 60 vin. Opravičeni za prve ustanove so nravni, vestni, slovenščino v ljudskih šolah skrbno goječi in z vrtnarstvom se baveči učitelji. Za druge ustanove

pa so opravičeni učitelji, ki so oskrbovali šolske vrte ter dajali pouk v vrtnarstvu. Prošnje učiteljev iz ljubljanskega, postojnskega in novomeškega okraja je poslati najkasneje do 31. julija t. l. predpisanim potom deželni vladi.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ilirski Bistrici** vabi k XVII. redni veliki skupščini, ki bode v četrtek, dne 7. avgusta l. 1902. Vspored: I. Sv. maša ob 1/2 10. uri v dekanijski cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu „Ilirija“. 1. Prvomestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine družbenega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: Tomo Zupan, Ivan Hribar, Luka Svetec, Ivan Šubic. 6. Volitev nadzorništva (5 članov) 7. Volitev nadzorništva (5 članov).

— **Na I. državni gimnaziji v Ljubljani** je maturitetne skušnje delalo 61 kandidatov in 2 kandidatini. Z odliko so napravili maturo Ciril Ažman iz Št. Jurja pod Kumom, Ivan Krisch iz Reke pri Kočevju, Fran Ogrin iz Stare Vrhlike, Alojzij Sodnik iz Ljubljane, Fran Sturm iz Košane, Ivan Urbas iz Volčja pri Blokah in Fran Zorko iz Široke Seti pri Vačah. Z dobrim uspehom jih je napravilo skušnjo 32. 17 kandidatov mora v septembru ponoviti skušnjo iz jednega predmeta, 7 jih je bilo reprobiranih, med temi dva eksternista že v drugič. Tudi obe gospodični Berta Braun iz Korneuburga in Helena Turnwald iz Liebenaua na Štajerskem sta maturo z dobrim uspehom prebili.

— **Nov most čez Savo.** Za zgradbo savskega mostu v Zagorju ustanovila se je posebna zadruga ter že vložila prošnjo za podelitev dovoljenja za zgradbo železnega mostu čez Savo kakih 500 metrov pod železniško postajo Zagorje in za zgradbo nove ceste od mostu Mediškega potoka ob progi južne železnice do novega železnega mostu. Komisjska obravnava na licu mesta se bo vršila dne 31. julija.

— **Poskušnje z novimi topovi.** V Menišiji pri Cerknici so te dni poskušali streljati z novimi topovi. Ti novi topovi nosijo silno daleč. Prebivalci vasi Dobec so morali zaradi tega streljanja vsi zapustiti svoja bivališča, za kar pa jih vojni erar odškodni.

— **Vodovod brez vode.** V Bezuljaku pri Cerknici imajo nov vodovod, pa vender nič vode in morajo hoditi v Begunje po vodo.

— **Talijo za rešitev življenja v znesku 52 kron 50 vin.** je deželna vlada priznala pomožnemu uradniku gosp. Viktorju Jebačinu v Ljubljani, ki je z nevarnostjo za lastno življenje rešil iz vode neko ženo.

— **Reforma štajerskega deželnozborskega volilnega reda — propadla.** V torek se je v seji štajerskega deželnega zbora odločila usoda tega načrta, ki je bil osnovan popolnoma v smislu nemških nacionalcev. Zato pač ni nikaka škoda, da je namera propadla. Manjšina — socialni demokrat Riegler in klerikalci — so k vsakemu paragrafu predlagali spremembo, katere predloge je večina vselej odbila. Tako se je predlagalo, naj se odpravijo privilegiji takozvanega v deželno desko vpisanega veleposestva, število veleposestniških mandatov naj se zniža od 12 na 6. Najhujša krivica pa je tudi v novem volilnem načrtu, da bi nekateri trgi še nadalje volili s kmečkimi občinami. Zato je popolnoma v smislu Slovencev predlagal poslanec Hagenhofer, naj se nastopni spodnještajerski trgi, ki naj bi po novem načrtu še vedno volili s kmečkimi občinami, uvrste v skupino mest in trgov: Šent Jurij na južni železnici, Kozje, Podsreda, Podčetrtek, Pilštanj, Vransko, Braslovče, Konjice, Vitanje, Lemberg, Šmarje, Rečica, Planina, Rajhenburg, Velenje, Makole, Studenice, Št. Lenard v Slovenski Gorici, Št. Lovrenc, Veržej in Ptujška gora. Pri vsakem imenu se je posebej glasovalo. Ker je večina vse predloge manjšine zavrgla, je zadnja zapustila dvorano, na kar se je moral načrt opustiti, ker ni bilo dvetretjinske večine.